

Каріна Алієва
ад'юнкт кафедри
кримінального права та криминології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ЖІНОК, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ У СТРУКТУРІ МВС УКРАЇНИ

Рівність прав жінки і чоловіка гарантується Конституцією України та забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям (ст. 24 Конституції України) [1].

Разом з тим, специфіка певних видів професійної діяльності, яка може бути пов'язана з необхідністю підвищених фізичних та психологічних навантажень, може призводити до неспіврозмірної кількості працівників чоловічої та жіночої статі у тій чи іншій структурі. Стосується це і структури МВС України.

Так, у Національній поліції України працюють 21,8% жінок від загальної кількості працівників, в органах та підрозділах служби цивільного захисту – 12,5 %, у Державній службі України з надзвичайних ситуацій – 47,2 %, у Державній прикордонній службі – 24% (з яких 13% – офіцери), у Національній гвардії – 6,2 % [2]. У Департаменті патрульної поліції Національної поліції всього обліковано 16070 працівників, серед яких 3915 працівників – жінки (24 %) [3].

Кримінально-правовий захист честі та гідності жінок, які працюють у структурі МВС України, потребує нагального вирішення, оскільки рівень віктимності жінок – працівників правоохоронних органів при посяганні на їх честь та гідність є, потенційно, значно вищим ніж чоловіків.

Чинний КК України не містить норм, які б основним безпосереднім об'єктом мали честь та гідність будь-якої особи взагалі і працівника правоохоронного органу, зокрема.

Такий стан справ при вирішенні питання притягнення особи до кримінальної відповідальності за посягання на честь та гідність працівника правоохоронного органу призводить до певних порушень кримінального законодавства України або ж до підміни понять.

Так, у м. Харків відкрите кримінальне провадження щодо блогера, який нецензурною лайкою принижував працівників поліції, тобто посягав на їх честь та гідність. Проте кваліфікували дії цієї особи за ч. 1 ст. 345 «Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу» КК України [4].

Частина 4 ст. 3 КК України забороняє застосовувати закон про кримінальну відповідальність за аналогією.

Тому у наведеному вище прикладі кваліфікація дій особи за ч. 1 ст. 345 КК України не охоплює собою факт неповаги до працівника правоохоронного органу, виражений нецензурною лайкою з приниженням честі та гідності такого працівника.

Основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 345 КК України, є життя, здоров'я, право власності працівника правоохоронного органу, а також його близьких родичів, а не їх честь та гідність.

На наш погляд, КК України потребує включення до розділу XV «Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів» окремої норми, яка б передбачала кримінальну відповідальність за неповагу до працівника правоохоронного органу. При цьому необхідно розглянути доцільність включення до складу цієї норми як обтяжуючої обставини здійснення неповаги до працівника правоохоронного органу жіночої статі.

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 28.05.2021).
2. У Нацполіції працюють майже 22% жінок – МВС. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news/28851589.html> (дата звернення: 28.05.2021).
3. Кількість жінок у поліції. URL: https://dostup.pravda.com.ua/request/kilkist_zhinok_u_politsiyi#incoming-321201 (дата звернення: 28.05.2021).
4. В Харькове будут судить автоблогера за унижение полицейских. URL: <https://kharkov.comments.ua/news/society/developments/7087-v-harkove-budut-sudit-avtoblogera-za-unizhenie-policeyskih-foto.html> (дата звернення: 28.05.2021).

Дар'я Браун
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

Науковий керівник:
к.ю.н. **Ярошенко А. С.**
доцент кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПИТАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СФЕРІ СУДОЧИНСТВА

Питання гендерної рівності на сьогодні є дуже актуальним, залишається однією з найважливіших проблем сучасного суспільства та потребує вивчення та дослідження. В Україні, як і в інших європейських країнах вже багато років проводиться активна гендерна політика, на основі міжнародних документів, норм та законів. Основним джерелом таких прав є Загальна декларація прав людини, Конвенція про політичні права жінок, Конвенція про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок та інших документах. Гендерна політика є обов'язковою умовою для всебічного розвитку країни та ліквідації усіх форм гендерного нерівності.

В даний час окремі проблеми правового забезпечення рівності жінок і чоловіків досліджуються в роботах Н. Болотіна, В. Власова, І. Кисельова, Є. Кулаковської, О. Липовської, Е. Мезенцева, О. Ярошенка. Правовим аспектам гендерної рівності в Україні присвячені також дослідження Т. Мельник, О. Рудневої, М. Буromенського та інших.

Україна досягла прогресу у розробці законодавства для забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Але жінки залишаються вразливими до різних форм дискримінації та гендерної нерівності через недостатній національний досвід впровадження законодавства у цій галузі. Дискримінація у сфері зайнятості та гендерні упередження є чинниками, які часто обмежують доступ жінок до більш оплачуваної, престижної роботи та посилюють існуючу нерівність.

Однак, пропонуємо взяти до уваги українську систему правосуддя. Судді займають провідну роль у суспільстві, адже саме вони вирішують спори, встановлюють винуватість особи, призначають покарання, захищають порушені законні права осіб та їх інтереси. Гендерний склад суддівського корпусу України характеризується високим представництвом жінок. Вони переважають у системі господарських судів в усіх інстанціях, Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ та становлять понад 45 % у місцевих загальних, апеляційних судах і окружних адміністративних судах. [1]

За статистикою найбільше жінок-суддів у м. Києві (61,72 %), Запорізькій (58,38 %) та Миколаївській (57,24 %) областях. Жінки становлять більшість суддівського корпусу загальних місцевих судів також у Сумській (55,56 %), Донецькій (54,95 %), Харківській (53,43 %), Луганській (51,48 %), Дніпропетровській (50,83 %) та Херсонській (50,81 %) областях. Водночас у судах західних областей кількість жінок значно менша — 34—35 %, а в Закарпатській області вона становить лише 26,75 %. [2, с. 135]

З огляду на те, що на судову систему покладено відповідальну справу, така кіль-